

Nové povinnosti související s „baterkářskou“ novelou zákona o odpadech

Dne 13. 6. 2009 Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR ve 3. čtení schválila vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech (sněmovní tisk 717).

Transpozice Směrnice 2006/66/EU v České republice se tím významně posunula ke svému naplnění. Návrh byl 22. 7. 2009 projednán a následně schválen i Senátem ČR, těsně před uzavěrkou časopisu k úplné platnosti a účinnosti „baterkářské“ novely chyběly tyto legislativní kroky: podpis prezidentem ČR

(srpen 2009) a publikace ve Sbírce zákonů (září 2009). V následujícím přehledu uvádíme předpokládaný časový náběh (harmonogram) nových legislativních povinností vzniklých v souvislosti s „baterkářskou“ novelou:

Tabulka HARMONOGRAMU		
okamžitě s účinností zákona (do 15 dnů od publikace ve Sbírce zákonů)	Výrobci, distributoři a poslední prodejci	mají zakázáno uvádět na trh nebo do oběhu přenosné baterie s obsahem Cd. Na požádání je nutné předložit kontrolním orgánům dokumentaci prokazující tyto skutečnosti (§ 31a, § 31b).
	Dovozci	jsou povinni prokazovat celnímu úřadu dodržení podmínek zákazu Hg a Cd (§ 31b, odst. 3)
	Výrobci	jsou povinni označovat baterie grafickým symbolem (přeškrtnutá popelnice) a chemickou značkou v případě přítomnosti Pb, Cd nebo Hg (§ 31 c).
do 26. září 2009	Výrobci přenosných baterií	jsou povinni před uvedením baterií na trh poskytnout finanční záruky na jejich zpětný odběr. Neplatí pro účastníky kolektivního systému (§ 31g, odst. 1 písm. c).
	Výrobci přenosných a automobilových baterií	jsou povinni zajistit, aby baterie byly opatřeny údaji o své kapacitě (§ 31c, odst. 1, písm. b). Prováděcí předpis však bude Evropskou komisí schválen a vydán až v listopadu 2009, bude se týkat pouze dobíjecích baterií (akumulátorů) a k implementaci opatření má být ponechána 18měsíční lhůta.
do 6 měsíců od účinnosti zákona	Všechny osoby	nesmějí baterie a akumulátory ukládat na skládky ani odstraňovat spalováním (s výjimkou neidentifikovatelných baterií a baterií s obsahem kovového lithia) (§ 31j, odstavec 4)
	Výrobci a poslední prodejci	začínají plnit informační povinnosti o zpětném odběru a odděleném sběru (§ 31d)
	Výrobci přenosných baterií	→ zřídí místa zpětného odběru v každé obci s počtem více než 1500 obyvatel, a ve kterých jsou přenosné baterie nebo akumulátory, které uvádí na trh, prodávány (§ 31g, 2a) → uzavřou smlouvu s každou obcí, kde jsou prodávány jejich baterie a která o její uzavření projevuje zájem (§ 31g, 2b) → zřídí místo zpětného odběru v každém prodejním místě posledního prodejce, jehož ekonomická činnost je uvedena v příloze č. 10 k tomuto zákonu, a kde jsou jeho baterie nabízeny k prodeji, pokud je k tomu tímto posledním prodejcem vyzván (§ 31g, 2c) → zřídí místo zpětného odběru v každém prodejním místě posledního prodejce, kde jsou jeho baterie prodávány a kde bylo za předchozí kalendářní rok uvedeno do oběhu nejméně 2000 kusů nebo alespoň 50 kg přenosných baterií, pokud je k tomu tímto posledním prodejcem vyzván (§ 31g, 2 d)
	Poslední prodejci přenosných baterií	jsou povinni odebírat přenosné baterie od konečného uživatele přímo v prodejním místě, pokud se jedná o prodejní místo posledního prodejce, jehož ekonomická činnost je uvedena v příloze č. 10, nebo pokud umožní konečnému uživateli odevzdání použitých přenosných baterií nebo akumulátorů a není u něho zřízeno místo zpětného odběru § 31g, odst. 3)
	Koneční uživatelé	jsou povinni předat použitou přenosnou baterii pouze poslednímu prodejci, na místo zpětného odběru, popřípadě na místo k tomu smluvně určené (§ 31g, odst. 5)
	Všechny osoby	musí přenosné baterie z míst zpětného odběru předávat pouze osobě oprávněné ke zpracování nebo k materiálovému využití odpadních baterií (§ 31g, odst. 5)
	Výrobci automobilových baterií	jsou povinni zřídí místa zpětného odběru v každé obci, kde jsou jejich automobilové baterie prodávány (§ 31h)
	Výrobci a provozovatelé míst zpětného odběru autobaterií	Místo zpětného odběru použitých automobilových baterií nebo akumulátorů musí splňovat technické požadavky, které stanoví ministerstvo vyhláškou (§ 31h, odst. 4)
	Výrobci průmyslových baterií	jsou povinni zajistit oddělený sběr průmyslových baterií nebo akumulátorů stejného typu, jaké uvedli na trh (§ 31i, odst. 1)
	Výrobci baterií	jsou povinni zajistit zpracování a materiálové využití odpadních baterií nebo akumulátorů za použití nejlepších dostupných technik (§ 31j, odst. 1)
Ministerstvo ŽP	je povinno zveřejnit Seznam výrobců (§ 31e, odst. 8)	
do 31. 3. 2010	Výrobci	jsou povinni zpracovat a předat roční zprávu o bateriích a akumulátorech (§ 31 f, odst. 1 písm. a)
do 26. září 2011	Výrobci	jsou povinni zajistit, aby zařízení pro využití baterií dosáhlo minimální účinnosti procesů materiálového využití (§ 31j, odst. 3, písm. a až c)
do 26. září 2012	Výrobci přenosných baterií	zajistí minimální účinnost zpětného odběru 25% (§ 31g, odst. 1, písm. b)

PLÁNOVANÝ POSTUP KS ECOBAT (od účinnosti zákona)	
do 30 dnů	požádat o udělení oprávnění k provozování a uzavřít smlouvy s KS elektro o vzájemné spolupráci
do 60 dnů	získat oprávnění k provozování kolektivního systému zpětného odběru přenosných baterií
do 90 dnů	uzavřít novou smlouvu o kolektivním plnění se současnými i s přistupujícími výrobci přenosných baterií, kteří tímto nebudou muset podávat návrh na zápis do Seznamu výrobců (§ 31e, odst. 2)

Prodejce baterií čekají změny

Do současné doby měli všichni

poslední prodejci povinnost

informovat spotřebitele

o způsobu zajištění zpětného odběru použitých baterií. Pouze

v případě, že tak neučinili, byli

povinni tyto použité baterie

odebírat přímo v prodejně.

V systému ECOBAT bylo ke konci roku 2008 zaregistrováno

5691 prodejen, které zpětný odběr

od svých zákazníků zajišťovaly

přímo na provozovně.

Podle schválené novely zákona o odpadech se prioritou stává samotný zpětný odběr použitých baterií ve vyjmenovaných typech prodejen, kde jsou přenosné baterie součástí stálého sortimentu prodejny. Legislativa použila pro tyto účely mezinárodně platnou klasifikaci ekonomických činností CZ-NACE. Pro praktické potřeby prodejců uvádíme seznamy prodejen s povinností zpětného odběru:

A) Maloobchodní prodejny bez ohledu na velikost prodejní plochy:

- prodejny s počítači, počítačovým periferním zařízením a softwarem
- prodejny s telekomunikačním zařízením
- prodejny s audio a videozařízením
- prodejny s železářským zbožím, barvami, sklem a potřebami pro kutily
- prodejny s elektrospotřebiči a elektronikou
- prodejny s hodinami, hodinkami a klenoty
- maloobchod s fotografickým a optickým zařízením a potřebami

B) Maloobchodní prodejny nad 200 m² prodejní plochy:

- nespécializované prodejny s převahou potravin, nápojů a tabákových výrobků
- ostatní nespécializované maloobchodní prodejny
- specializované prodejny s potravinami
- specializované prodejny s nábytkem, svítidly a domácími potřebami
- prodejny se sportovním vybavením
- prodejny her a hraček
- ostatní specializované prodejny s novým zbožím

Výrobci přenosných baterií (nebo oprávněné kolektivní systémy) jsou povinni ve všech těchto typech prodejen zajistit vytvoření a obsluhu místa zpětného odběru, musí k tomu být však prodejcem vyzváni. Stejně tak jsou výrobci povinni zřídí místo zpětného odběru v prodejnách, kde se v minulém roce prodalo více než 2000 ks baterií nebo 50 kg přenosných baterií, ale až na základě výzvy prodejce.

Ostatní poslední prodejci se mohou do systému zpětného odběru přenosných baterií zapojit dobrovolně. Pokud prodali v předchozím roce více než 2000 ks nebo 50 kg přenosných baterií, mohou nárokovat na výrobci vytvoření a zajištění místa zpětného odběru. Ostatní prodejci s nízkými prodejmi baterií mohou odebírat baterie od svých zákazníků dobrovolně, avšak nemohou vymáhat na výrobcích zřízení místa zpětného odběru a jsou povinni předat vrácené baterie na nejbližší existující místo zpětného odběru.

Závazné parametry zpětného odběru přenosných baterií od konečných uživatelů:

- přímo v prodejním místě
- po celou provozní dobu
- bez nároku na úplatu
- bez ohledu na výrobní značku
- bez ohledu na stáří baterie

KONEC NiCd AKUMULÁTORŮ V ČECHÁCH?

Se schválením novely zákona o odpadech začne v nejbližších týdnech platit i na území České republiky zákaz obchodování s bateriemi obsahujícími více než 0,002% kadmia. Do jaké míry se tento zákaz dotkne velmi rozšířených NiCd akumulátorů?

1. Zákaz uvádět na trh nebo do oběhu se týká pouze tzv. přenosných NiCd akumulátorů. Jedná se o hermeticky uzavřené akumulátory, ručně přenositelné, které jsou určeny nejen pro profesionální, ale i pro spotřebitelské aplikace.

2. Zákaz se vztahuje i na NiCd akumulátory vložené nebo zabudované do nejrůznějších elektrospotřebičů (amatérské vysílačky, bezdrátové telefony, akuvysavače, základní desky počítačů a podobně).

3. Zákaz se naopak nevztahuje na veškeré tzv. průmyslové NiCd akumulátory, které jsou určeny výhradně pro profesionální použití a dále na akumulátory určené pro vojenské a kosmické účely.

4. Zákaz se dále nevztahuje na přenosné NiCd akumulátory, které jsou určeny pro použití v nouzových nebo poplašných systémech, včetně nouzového osvětlení, do zdravotnických nebo bezšňůrových elektrických přístrojů. Tyto výjimky budou přezkoumány Evropskou komisí do září 2010.

5. NiCd akumulátory, na které se vztahuje zákaz a které byly uvedeny na trh před 26. 9. 2008, nemusí být z trhu jejich výrobci stahovány.

Pro všechny NiCd akumulátory nadále trvá povinnost označit akumulátor grafickým symbolem (přeškrtnutou popelnici), pod kterým musí být uveden i chemický symbol Cd. Nově se zavádí i povinné značení o kapacitě daného akumulátoru, prozatím však chybí přesná metodika či prováděcí předpis.

